

Олійник Я.В.

ФОРТЕПІАННИЙ ДУЕТ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ
УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.
(НА МАТЕРІАЛІ ДІЯЛЬНОСТІ АНСАМБЛІВ КИЄВА ТА ЛЬВОВА)

Житомир
РУТА – 2009

УДК 85.315.42(4Укр)

ББК 786.2(477)

О - 54 ОЛІЙНИК Я.В. Фортепіанний дует в музичній культурі України другої половини ХХст. (НА МАТЕРІАЛІ ДІЯЛЬНОСТІ АНСАМБЛІВ КИЄВА ТА ЛЬВОВА) Житомир, ПП «Рута», 2009 - 88 с., 5іл.

Книга може бути використана в курсах історії фортепіанного мистецтва, в курсі фортепіанного ансамблю, а також у виконавській практиці (для вищих та середніх музичних учбових закладів).

РЕЦЕНЗЕНТИ: Л. М. Ніколаєва – кандидат мистецтвознавства, професор Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка.

Т. Й. Блажкевич - кандидат мистецтвознавства, професор Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка.

В даній праці досліджено місце ансамблевих виступів в різних сферах музичного життя Києва та Львова. Основна увага приділяється діяльності найбільш відомих фортепіанних ансамблів Києва та Львова 2-ї половини ХХст. Виявлено типологічні риси київських та львівських фортепіанних дуетів. Також розглянуто питання щодо місця українського репертуару у програмах виконавців.

ISBN 978-966-8162-83-1

© Олійник Я.В., 2009

© ПП «Рута», 2009

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4	
Розділ 1		
1. ФОРТЕПІАННИЙ АНСАМБЛЬ В ІСТОРИЧНІЙ ПРОГРЕСІЇ		
1.1. Розвиток ансамблевого музикування піаністів		
зарубіжних країн	10	
1.2. Спільне фортепіанне музикування в українській культурі		
19 століття	25	
1.3. Риси фортепіанного ансамблевого виконавства 1-ї пол. 20 ст.		28
Розділ 2		
2. ФОРТЕПІАННИЙ АНСАМБЛЬ У КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ КІНЦЯ . ХХ –		
ПОЧАТКУ ХХІ СТ.		
2.1. Діяльність київських фортепіанних ансамблів.....		32
2.1.2 Дует Олександра Зайцева-Дмитро Таванець	44	
2.2.2 Дует Ольга Чіпак- Олексій Кушнір.....	62	
2.2.3 Фотепіанні ансамблі інших міст львівського регіону		
та української діаспори	69	
ВИСНОВКИ		75
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ		
ДОДАТКИ		80
А. Список творів українських композиторів		
для фортепіанних ансамблів різних складів		

ВСТУП

Актуальність теми.

Фортепіанний дует є одним з поширених жанрів інструментального ансамблевого виконавства. У певні періоди він набував особливої популярності і розвивався надзвичайно інтенсивно. До 2-ї половини XIX ст. функціонував переважно у домашньому побуті та салонах, пізніше почав з'являтися на концертній естраді. Це скеровувало увагу митців у бік композицій для фортепіанного ансамблю (чотириручного, дворояльного і т. д.). Особливо інтенсивно в галузі дуетної фортепіанної музики працювали австро-німецькі романтики. У музичній культурі України, яка була історично пов'язана з західноєвропейською культурою, відбувалися аналогічні процеси. Початки публічного концертного ансамблевого фортепіанного виконавства на теренах України пов'язуються дослідниками з діяльністю Галицького музичного товариства в Західній Україні та відділів Російського музичного товариства в Києві та інших містах). Про це свідчать дослідження з історії музичної культури України (зокрема Л. Мазепи, М. Загайкевич, Л. Кияновської, М. Черепаніна, Г. Курковського, І. Міклашевського, М. Степаненка, К. Шамаєвої), документальні матеріали. У багатьох публікаціях, присвячених розвитку музичної культури України, знаходимо згадки про участь фортепіанних дуетів у різних культурно-мистецьких заходах (концерти з нагоди ювілеїв, фестивалі тощо).

Демократичність даного виду музикування, його музично-просвітницька та педагогічна ролі, зумовили значний інтерес до нього музикантів-виконавців України в другій половині XX ст. Ансамблева гра посідала вагомим місце у діяльності піаністів післявоєнного періоду (50-60 рр.) Помітним явищем музичного життя міст Києва та Львова стали виступи таких дуетів як О. Шпот – О. Попіль, В. Климків – О. Созанська, Я. Матюха – З. Максименко, Т. Старух – Л. Левакова-Луців, А. Андрусевич – Г. Доленко, Неліда Афанас'єва-Світлана Черноший, Тамаров-Фастовський, Фастовський-Цвірко.

На особливу увагу заслуговує період, коли діяльність українських, виступаючих у складі фортепіанних ансамблів, набула загальнонаціонального значення і вийшла на європейську та світову орбіту. Широке визнання отримав дует «OLEYURIA» у складі якого грають Ольга та Юрій Щербакови – лауреати міжнародних конкурсів, заслужені діячі мистецтв АР Крим, які закінчили Одеську державну консерваторію. Лауреатами міжнародних конкурсів, зокрема фортепіанних дуетів у Токіо, членами Міжнародної асоціації фортепіанних дуетів є піаністи, які також закінчили Одеську консерваторію ім. А.В.Нежданової – Наталя та Ігор Шоренко, нині – заслужені артисти АР Крим.

Яскраво виявляють себе в галузі ансамблевого фортепіанного виконавства західноукраїнські музиканти. До світової десятки виконавців цього жанру входить фортепіанний дует Ольги Чіпак і Олексія Кушніра, переможців престижних міжнародних конкурсів, які ведуть активну концертну діяльність. Ще один фортепіанний ансамбль, учасниками якого є О. Рапіта та М. Драган, – постійний учасник престижних мистецьких заходів, концертів, фестивалів, що проводяться в Україні та за кордоном. Інтенсивну концертну діяльність у складі фортепіанного дуету веде колишня випускниця Львівської консерваторії Т. Бойко, яка нині мешкає у Голландії (її партнером є відомий у цій країні піаніст Ганс Кнавен). Ініціаторами цікавих програм за участю фортепіанного ансамблю є випускники Львівської консерваторії Л. Німилович та У. Молчко, які працюють у Дрогобичі.

Великого поширення цей вид ансамблевого музикування набув в останній третині ХХ ст. у Києві. Далеко за межами України відомий фортепіанний дует Ю. Кот – І. Алексійчук (ансамбль став лауреатом Міжнародного конкурсу в Мюнхені), багато також концертують дуети Л. Зайцева – Д. Таванець, А. Ляхович – А. Романова, які здобули перемогу на Міжнародному конкурсі ім. М. Юдіної в Росії, а також дует у складі І. Солдатенко – І. Стародуб. Саме завдяки діяльності цих та інших українських фортепіанних ансамблів у Львові та Києві прозвучали (деякі – вперше) подвійні концерти Баха, Мендельсона, Пуленка, твори для вокального квартету та фортепіано в 4 руки Й. Брамса («Пісні кохання»), була представлена монографічна програма з дуетних творів

Ф. Шуберта, виконані композиції сучасних авторів, відбулися українські та світові прем'єри.

Свідченням посиленої уваги до цього виду ансамблевого мистецтва, яка, починаючи від другої половини ХХ ст. спостерігається в усьому світі, стало створення в Токіо Міжнародної Асоціації фортепіанних дуєтів. У Росії значну роль у популяризації жанру відіграла Всесоюзна (згодом – Загальнонаціональна) асоціація Фортепіанних Ансамблів, заснована у 1989 р., першими президентами якої стали відомі піаністи Олександр Бахчїєв та Олена Сорокіна. У 2001 р. у Санкт-Петербурзі відбулася Перша Міжнародна наукова конференція, на якій жанр фортепіанного дуєту розглядався у трьох аспектах: композиція, виконавство, педагогіка. Була заснована і Всеукраїнська асоціація фортепіанних дуєтів, яку очолюють Ольга та Юрій Щербакови.

Свідченням уваги до цього виду ансамблевого мистецтва стало і введення до навчальних планів студентів фортепіанного факультету у багатьох навчальних закладах (зокрема у ЛНМА ім. М.В. Лисенка) спеціальної дисципліни «фортепіанний ансамбль».

Крім інтенсивної концертної діяльності фортепіанних дуєтів (це явище стало характерним для музичного життя не лише нашої країни), в останній третині ХХ ст. спостерігається помітна активізація музикознавчої думки у вивченні питань, пов'язаних з ансамблевим музикуванням, зокрема фортепіанним. Це засвідчують дисертації, монографії та статті російських і українських дослідників: О. Сорокіної («Фортепианный дуэт. История жанра»), А. Готліб «Заметки о фортепианном ансамбле»), І. Тайманова («Концерт для двох фортепіано: доля жанру»), Ю. Щербакова («Танцювальна семантика в сюїтах для двох фортепіано»), Н. Лаврик та Н. Строчан – піаністок з Донецька, які понад 14 років виступали у складі фортепіанного ансамблю («Некоторые особенности развития фортепианного дуэта на Украине»). Автором ґрунтовної монографії – «Камерный ансамбль: история, теория, эстетика» та великої кількості статей (серед яких – «Развитие жанра фортепианного дуэта в австро-немецкой романтической музыке», «Поэтика фортепианных дуэтов Ф.Шуберта», «Проблемы типологии и жанровой специфики фортепианного

ансамбля (дуэта)», «Ференц Лист и фортепианный ансамбль», «До питання про жанрову естетику фортепіанного ансамблю та концерту у творах харківських композиторів 1980-1990-х років» та ін. є доктор мистецтвознавства І. Польська.

Проте переважно всі праці стосуються проблем історії і теорії фортепіанного ансамблю як жанру, увага дослідників зосереджується на композиторській творчості та питаннях специфіки ансамблевої культури. Діяльність персоналій поки що не привертала увагу музикознавців. Зауважимо, що цей про вид діяльності піаністів немає навіть згадки у захищеній нещодавно кандидатській дисертації О. Грабовської «Тенденції сучасного музично-виконавського мистецтва Львова в аспекті академічного камерно-ансамблевого музикування» (Львів, 2008). Оминається він і в інших працях, присвячених спеціально камерно-ансамблевій діяльності українських музикантів. Отже, назріла потреба хоча б оглядово висвітлити цю важливу галузь ансамблевого виконавства. В роботі увага зосереджується на концертному житті двох найважливіших культурних центрів України – Києва та Львова.

В даній книзі увага зосереджується на концертному житті двох найважливіших культурних центрів України – Києва та Львова. Вперше розглянуто питання пов'язані з діяльністю українських фортепіанних ансамблів. До наукового обігу введено нові невідомі досі імена. Складений список творів для фортепіанних ансамблів українських авторів. В процесі дослідження опрацьовано літературу з питань історії та теорії ансамблевого музикування, зокрема фортепіанного дуету. Також визначено місце ансамблевих виступів в різних сферах музичного життя Львова та Києва «аматорському, салонно-концертному» починаючи з 1-ї пол. ХІХ ст. Проаналізовано концертні програми найбільш відомих фортепіанних ансамблів Львова та Києва 2-ї пол. ХХ ст., напрямки їх діяльності та провідні тенденції. Шляхом порівняльного аналізу виявлено типологічні риси київських та львівських фортепіанних дуетів, риси спільності та відмінності. Розглянуто питання щодо місця українського репертуару у програмах виконавців.

В даній праці використано як загальнонаукові, так і спеціальні музикознавчі методи: історико-стильовий, джерелознавчий, порівняльний, були залучені також методи опитування, інтерв'ю.

Важливим джерелом дослідження стала наукова література з питань історії української культури, зокрема західноукраїнської – М. Загайкевич,

Ю. Булки, Л. Мазепи, Т. Старух, Г. Блажкевич, Л. Кияновської, Н. Кашкадамової, Л. Ніколаєвої. Опрацьовані публікації, присвячені історії музичного життя Києва: К. Шамаєвої, М. Степаненка, Г. Курковського, В. Клина, З. Йовенко. Залучено праці, присвячені питанням історії та теорії ансамблевого виконавства: О. Сорокіної, А. Готліб, І. Польської, Н. Лаврик, Н. Строчан.

Важливим джерелом стали матеріали з періодичної преси – рецензії, відгуки на концерти, інтерв'ю, а також програми та буклети фестивалів музичного мистецтва. Залучено також матеріали, отримані від львівських та київських виконавців під час співбесід та інтерв'ю. Опрацьовано також музичний матеріал: звукозаписи з фондів Українського та Львівського радіо і телебачення та приватних фонотек піаністів.

Книга складається з двох розділів. У першому «Фортепіанний ансамбль в історичній прогресії» розглянуто зародження, розвиток та основні форми ансамблевого музикування у різних країнах. У підрозділі 1.1. висвітлюються деякі питання діяльності музикантів зарубіжних країн. У підрозділі 1.2. – спільне фортепіанне музикування в Україні 19 ст., у підрозділі 1.3 – основні риси вітчизняного фортепіанного ансамблевого виконавства 1-ї пол. 20 ст. Другий розділ «Фортепіанний ансамбль у культурі України кінця 20 – початку 21 ст.» складається з двох підрозділів. У першому висвітлюється діяльність київських піаністів, у другому – львівських.

У Висновках узагальнено результати дослідження, виявлено тенденції, характерні для діяльності фортепіанних ансамблів Львова та Києва кінця 20 – початку 21 ст.

У додатках вміщено список фортепіанних ансамблевих творів українських композиторів, копії афіш, програм концертів, фото.

ВИСНОВКИ

Фортепіанний дует в Україні – це той вид ансамблевого музикування, який має давню історію та успішно розвивається у наш час. Розглянувши діяльність піаністичних ансамблів найважливіших культурних центрів України – Львова та Києва, можемо стверджувати, що цей вид музикування є дуже популярним в мистецькому житті нашої країни. Він виконує різні функції, серед яких найважливішою, безперечно, є естетична. Не менше значення має просвітительська, популяризаторська та педагогічна.

У репертуарі розглянутих творчих альянсів Львова та Києва є чимало композицій українських авторів минулих століть та сучасності. Творчість сучасних композиторів, таких як Скорик, Станкович, Ляшенко, Журавицький, Луньов, Рунчак, знайшла своє місце у репертуарі дуетів О. Рапіта – М. Драган, Ю. Кот – І. Алексійчук, О. Зайцева – Д. Таванець. Акцент на українській, зокрема галицькій музиці, притаманний виконавству та науковим зацікавленням О. Німилович та У. Молчко. Пропагандистами творчості українських авторів є також канадсько-український дует Іринія та Люби Жуків.

Композиції українських митців має в своїх концертних програмах, фактично, кожен з розглянутих фортепіанних дуетів.

Щодо шедеврів минулих століть, то цей пласт музичного мистецтва знайшов також активно освоюється дуетними ансамблями Києва та Львова. Звертає на себе увагу те, що кожен з них прагне мати індивідуальний ексклюзивний репертуар.

Нову, незнану досі музику, зокрема чотириручну, намагаються знайти і включити до своїх програм О. Зайцева і Д. Таванець. Вони відродили спадщину композиторів, які творили поряд з Бетовеном, Моцартом: композиції Дусіка, Гуммеля, Гьотса, Черні, Мошковського. Учасники цього дуету мають свій принцип у підборі репертуару, обмежуються тільки оригінальними творами, не грають музику «вторинну», тобто перекладення симфоній, увертюр тощо.

Творчий тандем Ірини Алексійчук та Юрія Кота, навпаки, з задоволенням виконують дворояльні перекладення музики з балетів, частин симфоній. Багато перекладів оркестрових творів та фрагментів з них робить сама Ірина.

Львівський дует Оксана Рапіта – Мирослав Драган віддвють перевагу музиці романтиків та сучасних авторів. У своєму репертуарі мають значну кількість композицій, які були ними вперше представлені на концертній естраді Львова та взагалі в Україні. Зокрема, це твори Валліна, Ріма, Рунчака, Лютославського, Кузана.

Діяльність кожного творчого тандему виконавців Києва та Львова є дуже індивідуальною, відрізняється і репертуар, творчі принципи і особливості трактування, та й, зрештою, сама манера виконання. Проте є і спільні риси. Як вже йшлося, всі з різною мірою інтенсивності пропагують українську сучасну музику. Є твори, які повторюються в репертуарних списках різних виконавців. І цікавим є порівняння їх інтерпретацій. Наприклад, «Прадавні гірські танці» Є. Станковича виконують О. Рапіта – М. Драган, О. Зайцева – Д. Таванець, Ю. Кот – І. Алексійчук. Твір О. Месіана «Видіння Амін'я» та дует Г. Ляшенка «І дзвону дивного звучання, і трепетіння листя на вітру» по-різному трактуються київським дуєтом піаністів Ю. Кот – І. Алексійчук та львів'янами О. Рапітою – М. Драганом.

Київські музиканти виконують ці композиції в контексті тематичної програми, де втілена ідея «дзвоновості», що це позначилось на виконавській інтерпретації цих творів, додало грі об'ємності звучання, величі.

Зовсім інший підхід виявляє львівський дует. Перш за все варто зазначити, що ці композиції артисти виконали в концерті духовної музики. Їхня інтерпретація також цікава, самобутня. Увага виконавців була зосереджена на віднайденні краси в складних гармонічних співзвуччях, логіці побудови, фразуванні, безперервному потоці енергії музичного руху та імпровізації у сфері пластики розвитку музичного матеріалу.

Творчі дуєти, про яких йшла мова в даній роботі, є надзвичайно самобутніми, з яскраво виявленими індивідуальними рисами. Музиканти по-

різному підходять як до організації занять, так і до вибору і трактування тих чи інших творів, різним є їхнє ставлення до питання контакту з публікою.

Найважливішим принципом в дуетному музикуванні киян І. Алексійчук та Ю. Кота є відчуття та підтримка один одного. На відміну від дуету О. Зайцевої та Д. Таванця, ці музиканти перевагу надають музикуванню на двох інструментах. Найцікавіше в їхньому трактуванні слухати музику романтиків та композиції сучасних авторів, зокрема твори І. Алексійчук. Програми виступів цього фортепіанного дуету є концептуальними. Поряд зі складними, серйозними психологічними творами піаністи завжди включають яскраві технічні композиції, тобто використовують принцип контрасту. Основна увага музикантів зосереджена на створенні образу в цілому. Слухаючи кожний новий твір в їхньому виконанні, одразу в уяві виникає конкретна образна асоціація.

Основною відмінністю творчого альянсу О. Зайцева – Д. Таванець є пріоритет фортепіанного дуету в 4 руки. Ці музиканти найчастіше грають саме в такому складі. Їх головний творчий принцип полягає в тому, щоб знаходити та виконувати невідому музику, особливо твори з цікавим інструментальним складом.

Музиканти виконують оригінальні твори, написані саме для фортепіанного виконання. Ще однією тенденцією творчої співдружності є комплектування творів в монопрограми: за жанрами або творами одного композитора. Грі О. Зайцевої – Д. Таванця притаманна зразкова ансамблева професійність, твориться враження, що грає один виконавець, хоча відчувається прагнення до оркестрової тембральності. Разом з тим, їхньому виконавському стилю притаманна певна академічна стриманість, «класичність», яка особливо виявляється при виконанні творів Ф. Шуберта. Важливою стороною діяльності цих молодих артистів є організаційна робота, пов'язана з фестивалем Chamber Music Session, завдяки якій українська публіка має змогу познайомитися з мистецтвом музикантів з усього світу (зокрема, з фортепіанним дуетом Ірина Селіванова – Максим Пурижинський).

Основний акцент у діяльності львів'ян спрямований на представлення української дуетної музики. Разом з тим, у творчій діяльності фортепіанного

дуету О. Рапіта – М. Драган важливе місце займає сучасна музика композиторів різних країн та національних шкіл. В Західній Україні вони є, фактично, єдиним дуєтом, який виконує багато творів, написаних у 2-й половині 20-го, на початку 21-го століть: українських, польських, французьких та інших авторів.

Діяльність творчого О. Чіпак – О. Кушнір знайомить українських слухачів з маловідомими творами минулих століть. Такими, як, наприклад, «Варіації на тема Гайдна» для двох клавирів Й. Брамса, «Варіації і fuga на тему Бетховена» для двох фортепіано М. Рegera. Стиль виконання цих піаністів відрізняється свободою *rubato* в поєднанні зі строгістю канонів класичного мистецтва, високою художньою майстерністю.

Велике значення для сучасної української культури має концертна діяльність фортепіанного дуету з Канади Люби та Іреней Жуків. Перш за все, це знайомство з музикою іншої національної культури (канадської), а також, що є найголовніше, – пропагування української музики за кордоном. Адже Люба та Іреней здійснюють записи на телебаченні, в студіях Монреалю, гастролюють по Європі та країнах американського континенту.

Як бачимо, такий цікавий вид музикування, яким є фортепіанний дует, представлений у даній роботі концертним виконавством двох культурних центрів – Києва, Львова та займає важливе місце у музичному житті сучасної України. Активна виконавська діяльність піаністів та творчі здобутки композиторів у цьому жанрі свідчать про нові тенденції української культури, які вимагають докладного вивчення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Академія музичної еліти України / Гол.-ред. Берегова О. і ін.– К.: Музична Україна, 2005.– 501с.
2. Берегова О. Під знаком творчого натхнення // Культура і життя.– Київ, 2005.– 15 грудня.
3. Блажкевич Г., Старух Т. Правда і міфи про львівських піаністів – основоположників фортепіанної школи. – Львів: Сполом, 225 с.
4. Блажкевич-Чаплін. Х. Ювілейний концерт. (Хроніка) // Музика.–1984, – № 5. – С. 24.
5. Гарнелю О., Іваніцька Я. Київ Музик-Фест // Музика. – 2002 – № 6. – С. 2-5; 32.
6. Гарш А. Двоє на одного // Банк нот. – 2004. – 10 мая. – №17(62). – С. 19.
7. Гладкова О. Варшавська осінь: Уствольська и інші... // Муз. життя. – 2002. – №3. – С. 11-13.
8. Грабовський В. Йоганес Брамс. «Пісні кохання» // Нове життя. – 2007. – 29серпня. – № 35. –С. 2.
9. Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка. Музично-педагогічний факультет. Кафедра музикознавства та фортеп'яно: Біо-бібліографічний довідник / Ред.- упорядник О. Яцків. – Дрогобич, 2005р.
10. Задерацька А. Концерт для двох фортеп'яно І. Стравінського (питання стилю і виконання трактування) // Питання ортеп'яної педагогіки та виконання: Зб. статей. – К., Муз. Україна, 1981. – С. 82-95.
11. Ільницька М. Корифей польської шопеністики Александр Міхаловський // На хвилях музики в минулу далечінь. –К.: Кит, 2006. – С. 34-40.
12. Йонка Л. Добродійність, відроджена музикою [про концерт дуету О. Кушнір – О. Чіпак] // Львівська газета.– – 2008. – 3 черв.
13. Кашкадамова Н.Б. Інтерпретація фортеп'яних творів Моцарта українськими піаністами // Моцарт: Погляд з ХХІ ст.: Наук. зб. / ЛДМА ім. М. Лисенка. – Львів, 2006. – Вип. 13 –С. 141-149.
14. Кашкадамова Н.Б. Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ сторіччя. – Тернопіль: Астон, 2006. – 607с.

15. Кашкадамова Н.Б. Фортеп'янне мистецтво у Львові: Статті. Рецензії. Матеріали. – Тернопіль: Астон, 2001.– 399 с.
16. Кот Ю. О художественной ценности программы пианиста-исполнителя // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського: Зб. статей. – К., 2002. – Вип. 21. – С. 253-256.
17. Крохин Ю. Браки совершаются за роялем? (Об Общенациональной Ассоциации фортепианных дуэтов) // Культура. – 2001.– № 35. – Режим доступу:
http://www.kultura-portal.ru/tree_new/culpaper/article.jsp?number=294
18. Курковський Г. Педагоги-піаністи Київської консерваторії // Українське музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1967.– Вип. 2. – С. 264-280.
19. Курковський Г. Питання фортеп'янного виконавства: Зб. статей / Упоряд. Олійник О.С. – К. : Музична Україна, 1983. – 139 с.
20. Лабанців–Попко З. Сто піаністів Галичини / Зіновія Лабанців-Попко. – Львів.: Оліс Плюс, 2008. – 224 с.
21. Лаврик Н.И. Воплощение сказочных образов балетов С. Прокофьева в фортепианно-дуэтных версиях // Музичне мистецтво: Зб. наук. статей. – Донецьк, 2006. – Вип. 6. – С. 199-207.
22. Лаврик Н.И. Деякі питання виконавської інтерпретації камерних творів сучасних українських композиторів // Муз. мистецтво: Зб. наук. ст. – Донецьк, 2005. – Вип. 5. – С. 178-188.
23. Лаврик Н., Строчан Н. Фортепіанні транскрипції в музично-просвітницькій діяльності міста // Золоті сторінки музичної історії України: Ф. Ліст та піаністична культура ХХ ст.: Зб. статей. – Кіровоград, 1999. – С. 21-24.
24. Мазепа Л. Сторінки музичного минулого Львова (з неопублікованого). – Львів: Сполом, 2001. – 280 с.
25. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до музичної академії у Львові: в 2-х т. – Львів: Сполом, 2003. – Т. 1. – 288 с. ; Т. 2. – 200 с.
26. Мужчиль В. Розширення географічного простору фортеп'яно в ХХ ст. // Музикознавчі записки. – К., 2003 - Вип. 3-4. – С. 17-23.

27. Найдюк О., Сага О. Музыкальные академии // Власть и политика. –2004. – С. 17- 23.
28. Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М.В.Лисенка. – Львів: Сполом, 2003. – 256 с.
29. Твори українських композиторів: для 2-х ф-но та ф-но в 4-ри руки / Ред. упорядники: О. Німилович, У. Молчко. – Дрогобич: Коло, 2003. – 56 с.
30. Опарик Л. Фортеп'янно-виконавське мистецтво ХХ ст. як естетичний феномен // Молоде музикознавство: Зб. статей. – Львів, 2002. – Вип. 7. – С.101-110.
31. Польская И.И. Моцарт и загадка рождения жанра сонаты для фортепиано в четыре руки // Музичний світ Моцарта: Шляхи досягнення: Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 250-річчю від дня народження В.А. Моцарта. – Харків, 2006. – С. 66-67
32. Польская И.И. Фортепианный дуэт в жизни и творчестве Мендельсона // Ф. Мендельсон-Бартольди и традиции музыкального профессионализма: Сб. научных трудов / Сост. Г. Н. Ганзбург. – Харьков, 1995. – С. 16-24.
33. Польская И.И. Типологическая классификация современных исследований в сфере ансамблевой музыки // Муз. мистецтво: Зб. наук. статей. – Донецьк, 2004. – Вип. 4. – С. 184-192.
34. Польська І.І. Ансамблева культура Харкова останньої чверті ХХ сторіччя (фортепіанні ансамблі) // Культура України: Зб. наук. праць / Відп. ред. М.В. Дяченко; Харків. держ. акад. культури. – Вип. 10. – Мистецтвознавство. Філософія. – Х.: ХДАК, 2002. – С. 129-137.
35. Рейдерман І. У діалозі зі світом // Одеські вісті. – 2008.– 24 квітня.
36. Самойлович Т.С. Некоторые методические вопросы работы в классе фортепианного ансамбля // О мастерстве ансамблиста: Сб. науч. трудов / Отв. ред. Т.А. Воронина. –Л. : ЛГК, 1986. – С. 21-23.
37. Снегірьов О. Київська школа піаністів // Піаністи України ХХ ст. – К., 2001. – С. 8-56.
38. Снегірьов О. Піаністи України.: Лауреати Міжнародних та Моцартівських конкурсів. – К., 1997 – Вип. 1. – 76 с.

39. Старух Т. Музичне мистецтво Львова: Становлення фортеп'яного виконання і педагогіки у другій половині 19 – першій третині 20 ст. – Львів: ВДМУ ім. М. Лисенка, 1997. – 168 с.
40. Українська фортеп'янна музика та виконавство: Стильові особливості, зв'язки з музичною культурою Західної Європи // Матеріали III конференції Асоціації піаністів- педагогів України, 1994 р., Львів / Упоряд. Н. Кашкадамова. – Львів, 1994. – 116 с.
41. Федоров І. О роли фортепианного ансамбля в становлении профессионального музыканта.– Режим доступу: www.ivanfedorov.org.duet.
www.shans.com.ua
42. Філатенко А. Стравінський повертається на Волинь // Волинська газета. – 2006. – 22 червня.
43. Фортеп'яний дует Київської філармонії // Культура і життя. – 1983. – 26 червня. – № 26. – Режим доступу: www.day.kiev.ua www.expert.ua.
44. Шамаєва К. Концертна діяльність піаністів у Києві в 20-ті роки ХХ сторіччя // Науково-методичні записи КДК ім. П. І. Чайковського. – К.: Мистецтво, 1964.– Т. 2, вип. 2. – С.32-57.
45. Шамаева К. Концертная жизнь Киева 1919-1932 годов // Из прошлого советской музыкальной культуры. – Вып. 3. – М., 1982. – С.
46. Яцків О. О. Німілович – І. Молчко: 10 річчя фортеп'янного дуету // Галицька зоря. - 2000. – 10 травня. – № 36 (1473). – С. 8.
47. Яцків О. Фортеп'янні дуети М. Скорика // Галицька зоря. – 2002. – 19 липня.
48. Ferguson H. _Keyboard duets: from the 16 to the 20 century: for one and two pianos. – New York: Oxford Univ Pr., 1996. – 103 p.
49. Lubin E. The piano duet. A guide for Pianist / Lubin, Ernest. New York: Da Capo, 1976.– 221 p.
50. [http: www.classic2piano.com](http://www.classic2piano.com)
51. [http: www.duetto-espressivo.org](http://www.duetto-espressivo.org)
52. <https://www.akolada.org/>
53. www.expert.ua

54. www.day-Kiev.ua

55. www.wikipedia.org

СПИСОК
ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ
ДЛЯ ФОРТЕПІАННИХ АНСАМБЛІВ РІЗНИХ СКЛАДІВ

Алексійчук І.

Концертна фантазія «В ніч на Івана Купала» : для 2-х фортепіано.
«Вій»: сюїта за мотивами повісті М.В.Гоголя: для 2-х фортепіано.
Музично-хореографічна композиція для 2-х ф-но, 2-х піаністів та діяких окремих частинах їх тіл: коломийка №1 «Ой у полі- у-у-гух», коломийка № 2 «Ой у лісі- гоп-гоп».
«Мости до невидимих берегів»: для 2-х фортепіано з оркестром
«В пошуках безмовностей»: для фортепіано в 4 руки

Бабін В.

Концерт № 2 : для 2-х фортепіано з оркестром

Бондаренко А.

Містерія: для фортепіано в 4 руки

Витвицький В.

Сонатина : для 2-х ф-но.

Вілінський М.

Дитячий альбом: для фортепіано в 4 руки

Дичко Л.

Три парафрази на теми з опери «Золотослов»: для 2-х фортепіано.
Драматичний триптих: для 2-х фортепіано (1993)

Єфремов В.

Сюїта для 2-х фортепіано

Жук О.

Концертіно: для 2-х фортепіано (1970).

Журавицький В. Варіації на тему В.А. Моцарта: для 2-х фортепіано.

Чотири п'єси : канон і 3 регтайми.

Дві п'єси: канон, регтайм: для фортепіано в 4 руки.

Той, що танцює з тінню: для фортепіано в 4 руки.

Золотухін В.

Американський альбом: концертна сюїта для 2-х фортепіано у 3-х частинах.

Іщенко Ю.

Ранкова музика: для 2-х фортепіано

Ковалінас М. « 20 лютого(20.02.02)»: для 2-х фортепіано (2002)

« Мудреці»: для 2-х фортепіано в 6 рук (2003)

Колодуб Ж.

Чотири п'єси: для фортепіано в 4 руки (1974);

Шість обробок нар. пісень (1975).

Українські мелодії: для фортепіано в 4 руки

Костін О.

«Чай удвох»: сюїта з опери «Жовтий лелека»: для 2-х фортепіано.

Коляда М.

Варіації для фортеп'яно в чотири руки на тему народної пісні «Стоїть Лобода вище города».

Лапінський Я.

Козачок: для 2-х фортепіано.

Левкович О.

Карпатська рапсодія: для 2-х фортепіано.

Луньов. С.

Нові російські танці: для 2-х фортепіано.

Людкевич С. Марш з опери «Бар-Кохба»: для фортепіано в 4 руки.

Ляшенко Г.

Три капричіо: для 2-х фортепіано

«Idem per idem», для 2-х фортепіано

«І дзвону дивного звучання»: для 2-х фортепіано

Ортинський О.

Соната : для 2-х фортепіано

Птушкін В.

Концертні варіації на тему М. Глінки: для фортепіано в 4 руки та симфонічного оркестру (2003)

Рунчак В.

«Розмова з часом»: антисоната для двох фортеп'яно.

Сечкін В. Сюїти для двох фортепіано (1975)

Скорик М. «Сюїта» :для фортепіано в 4 руки

Три танці : для 2-х фортепіано: «Вихід і щось іспансько-мавританське».
«Блюз, майже американський». «Канкан, мовби зі старої грамофонної платівки»(1995)

Станкович Є.

«Прадавні гірські танці»: для ф-но в 4 руки

Теличко В.

Сюїта у трьох частинах(2000)

Тилик В.

Українські танці: для 2-х фортепіано (1977).

Тиможинський В.

Концертино: для 2-х фортепіано.

Тіц М.

«Поєма-концерт»: для 2-х фортепіано (1970)

Фіала Ю. (Канада)

Український танець (1979)

Фільц Б.

«Longo lamentoso»: для 2-х фортепіано (Під враженням від Скнилівської трагедії, 2002).

Штогаренко А.

Транскрипцію на тему «Запорізького маршу» М. Лисенка: для 2-х фортепіано (1974).

Штраус Й.– Лапінський Я.

Концертна поєма «Казки Віденського лісу»: для 2-х фортепіано.

Щетинський О.

Соната: для 2-х фортепіано

Щуровський Ю.

Для фортепиано: в 4 руки – «Волна» (1950), «Іспанські танці» (1970), «Вальс» (1971).

Фуга: для 2-х фортепіано

Якименко Ф.

Шість українських п'єс: для фортепіано в 4 руки:

1. Думка

2. До танцю

3. Пісня
4. Весілля
5. Листопад
6. Гречаники

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

ОЛІЙНИК Я.В.

ФОРТЕПІАННИЙ ДУЕТ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.
(НА МАТЕРІАЛІ ДІЯЛЬНОСТІ АНСАМБЛІВ КИЄВА ТА
ЛЬВОВА)

Технічний редактор : Бондар Л.М.
Компютерна верстка та макетування : Бондар Л.М.
Художнє оформлення: Бондар Л.М.

Підписано до друку 01.09.2009 р.
Здано на виробництво 10.09.2009 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman CYR
Тираж 100 примірників
Зам. 2042

Віддруковано з готових оригінал-макетів замовника в ПП «Рута»,
10014, м.Житомир ,вул.. М.Бердичівська ,17-а.
Реєстраційне свідоцтво серія ЖТ 2 від 24.12. 2001р.

Олійник Ярослава Володимирівна - магістр музичного мистецтва піаністка, викладач .

Закінчила Національну музичну академію ім. П.І.Чайковського та магістратуру Львівської Національної музичної академії ім.М.В.Лисенка. Веде активну творчу діяльність .

Виступає з концертами як солістка та концертмейстер. Сініціатором створення та учасником фортепіанного дуету у складі якого були здійснені публічні виступи з цікавими концертними програмами.